

Latweeschu Awises.

48. gaddagahjums.

No. 5.

Dreschdeenâ, tanni 29. Januâri (10. Februâri).

1869.

Latweeschu Awises lloht ar saweem peeliklumeeem makfa 1 rubli fadr. par gaddu. Kas us sawu wahrdu apstellehs 24 eksemplarus, wehl weenu dabuhs klabt parweli. Za-apstelle: **Zelgawâ** Latw. awischi nammâ pee **Zanischemski**; — **Rihgâ** pee **Daniel Winnâ**, teitëra un wehwera eelas stuhri, pee fw. Zabna balmigâs jaunafa mahzitaja **Mueller** un pee **Dr. Buchholz**, leelâ **Aleksander-celâ** Nr. 18. — **Wiffi** mahzitaji, sfohlmeister, pagaita walditaji, skrihwert un zitti tautas draugi teel lubgti, lai lassitajeem apgabda to apstelleschanu. — Redaktora adresse irr: „Pastor Bierhoff, Schloß pr. Riga.“

Mahditajs: Zeen. lassitaji. Politikas pahrsfats. Dschadas sinas. Sarunna. Brihfe. Swarriga kaultau meschana. Wisjaunafahs sinas. Abbl-das. Sluddinaschana.

Zeen. lassitaji.

Daudsi no Zums jau fahlfuschi dohmaht, ka Latweeschu Awises jaunâ gaddâ pawiffam wairs nebhfschoht isnaht, jo laj gan pee laika tahs apstellejuschi, Zuhâ taf tahs wehl ne-essat dabujuschi redseht. — Kad es patâ tahs Latw. Awises us jaungaddu pee laika nebhftu farastijis un aistellejis us drukkatawn, tad ir man buhtu jadohma, ka Latw. Awises schinni gaddâ wairs ne-isnahtfschoht laudis; jo schi gadda pirmajs nummurs, laj gan tanni 1. Januâri rittigi postes rohkâs nodohs, man til atna hza tanni 10. Januâri. — Dhts nummurs tanni 7. Januâri Zelgawâ tilka uslikts us posti un schodeen tanni 24. Januâri man wehl nau rohkâs! — Turprettim tee eksemplari, kam bij usdrucktahts **Vimdashu** adresse, tilka atshutiti us **Slohtu**, nesinnu kadeht! — Gan jau **Zanischemski** kungam esnu usdewis, laj to leetu usfuhdsâ, bet wehl nesinnu, kas tnr isnahts! — Lassitaji noprattihâ, ka Latweeschu Awischi apgahdataji, laj Deewâsinn ka puhledamees, tomehr pawiffam stahw postes waldibas rohkâs. Wan jau zaur scho aistaweschana schoreis irr behdu deewogan, tad nu saweem zeen. lassitajeem mihti luhdschâ, laj manni ne-apbehdina wehl wairahl, bet laj mihti pajeeschahs, nopradsami, ka schigadda pirmee nummuri nau aistaweti zaur Latw. Awischi apgahdataju wainu, jo mehâ to few rehlinajam par gohdu, ka sawus lassitajus zeenâ, gohdâ turram un sawas Awises apgahdajam pehz labbalas eespehschana. — Kas „Latw. Awises“ talab nebij apstellejis, ka no zitteem bij sadirdejis, schihs wairs netifschohht drukkatas, teem mihti luhdsu, laj wehl apstelle pee laika, ka laj sinnam, jif eksemplaru jadrukka; jo tee kas wehl wehlahl apstellehs, laikam tohs pirmohs nummurs wairs newar-rehs dabuht.

Gotthard Bierhoff.

Politikas pahrsfats.

Tee parlamenti un landtagi jaunâ gaddâ nu atkal sapulzejuschees wiffâs walstis un spreesch katrs par sawas walsts wajadsibohm. **Austrijas** ministeri pehrn tam tautas-weetneeku nammam bij preekschâ zehlfuschi jaunû liffumi, ka awischneeke, kas raksta pret waldibu waj pret kahdeem laudihm, wairs nau usfuhdsami pee paschas waldibas teefahm, bet pee ibpaschi uszefameem swehrinateem wihreem. Weetneeku namâ to liffumu labpraht peenehina, jo warr zerreht, ka awischneekeem irr drohschaka rakstischana, ja neteek teefati no tahs paschas waldibas, kam winni warrbuht kahdu wainu peerahda. Bet nu wehl kungu nammam par scho jaunû liffumu bij jaspreesch; tee kungi to leetu wilzinaja un wilzinaja, jo teem kas jaunajs drukkâs-brihwibas liffums nepatikka. Te keisars taggad us reis, us ministeru padohmu, ismekleja wehl kahdus 20 ustizamus kungus un schohs uszebla par kungu-namma lohzekeem, laj winni par to lihdsigahda, ka tas jaunajs liffums teek peenonts. Nu ir tee wezzee kungi usmohstahs un weenreis fahls spreesht, ka augschâ minnehts liffums japeenemm: **Ungarijas** ministeri atkal pagehre jaunû leetu. Winni gribb laj **Dalmazias** gubernija, kas no 1814. gadda peederr pee **Waklar-Austrijas**, atkal no tahs teek noschirta un no jauna peedallita pee **Ungarijas**, jo wezzos laikos ta **Dalmazija**

jau effoht veederrejuse pee **Ungarijas**. Kad wiffur fahltu usmelleht wezzu wezzus laikus, tad wiffas **Giropas** walstis buhtu japahrschekht un ja-ispohsta. Tee semmes strehki, kas jau pahri par 50 gaddeem lohpa falikti, un kur laudis lohpa dsihwoht apradduschi, bes fahpehm un bes flahdes nau dallami un pawiffam zittadi faleekami. — **Sweedru** kehniusch sawu parlamentu usrunnadams, preezajahs ka pascha meita **Dahru** krohnamantineekam paliks par seewinu, jo zaur to ta faite paleekoht stipraka, zaur lo **Sweedru**, **Norwegu** un **Dahru** semmes teek fa-seetas; schihs 3 walstis neneeku nespehschoht isdarriht, ja ne-eeschoht us weenu rohku. **Dahru** tautas-weetneeki arri tapat runna un zerre, ka **Sweedru** un **Norwegu** semme arri weenreis nahfschoht **Dahru** kehniina rohkâs, Deewâsinn, waj tee leelee **Giropas** waldneeki to atwehletu?! — **Prushchu** landtags us waldibas padohmu nolikkuse, ka zitreisiga **Hannoweres** kehniina un **Hessenes** kurfirsta manta un nauda teek apklhlata un nolikka appalsch **Prushchu** kehniina waldischanu; tas noteek tadeht, ka tee abbi idsihtu walditaji tohs zittohs **Giropas** walditajus us-flubbinajuschi us karru pret **Prushcheem**, ka laj scheem atkal warretu nokemt to **Hannoweri** un **Hesseni**. Kad arri tee abbi prettineeki us preekschu atgreesstohs, tad tomehr **Prushchu** kehniusch winneem to apstappetu jeb nokihlatu mantu wairs nedrihkt atdohht bes **Prushchu** landtaga wehleschana. **Spanijas** jaunee kortes jeb tautas-

weetneeki gribboht nospreest ka teem 3 wihreem Serrano, Prim un Riwero til ilgi lohpa jawalda par Spaniju, lihds kamehr dabufchoht kehniinu. Teel runnahts, ka ta leelala tautas-weetneeku puffe to grafu Montpensier (fauz Monpanſij) Fabelles mahſas wihru gribboht uszelt par kehniinu! — Spanijas waldiba Parisē gribboht aiſleeneht 400 milj. reälus. **Greeku** kehniinſch us Parisē konſerenzes padohmu gan gribboht ſahlt meeru derreht ar Turku, bet wiſch pagehroht, laj Turks atnemnoht atpakkal ſawu wezju draudu-raſtu un laj wiſch arri pirnajs atkal ſawu ſuhtitu aiſſteſſejoht us Atehni. Kehniina taggadeji miniſteri atlahpſchotees no ammata, jo winni to meeru negribboht derreht. Jaunajam Greeku kehniinam nu paſcham ar ſaweem pawalſtneekem buhs grehta iſtiſchana, jo ſchee ar warru gribb uſſahlt karru. Pats Napoleōns kehniinam Geōrgam grahmatu rakſtijs, laj greeſchahs us meeru. — **Portugales** kehniinſch jaunus miniſterus newarreja dabuht un tadeht atkal paturrejis tohs paſchus wezjohs. — Bet nauda — nauda! Kur to uems?! — **Seemet-Amerikas brihwaltſju** kongreſſis irr noſpreedis, ka tur neweenam zilwekam tadeht nedrihlt leegt lihdsrunnaht un ſchimmeht walſts-leetās, ka winnam nau balta, bet melna ahda. Tad nu weenreij tur buhs til taht, ka nabaga mohri wiſſur drihltſehs tāpat lihdsrunnaht, ka baltee.

Daſchadas ſinnas.

No eelſchwaltſis.

No **Jelgawas**, 13. Januāri. Kaut gan jaunajs eisenbahntilts teel uſluhkohts par gattawu, jo pahru reiſahm jau irr iſprohwehts un zaur illumineereſchamu un farrogu-rohtu arri pats iſrahdijahs ka gattaws, tomehr par winnu wehl nebrauz ar waggonu rindu). — Pilſehta labprahlige uggunsdſchſeji noſpreeduſchi, ka arween weenam winnu ſtaziones-namma walſtſtohrni joſtahw uſ wakti, un ka patrullai arween par naktim ja-eet apfahrt pa eelahm, naktsfauzejus uſpaſſeht un pilſehta mahjas-weetas apwalteht, waj wiſſur noteel pehz kahrias. Naktsputneem teeſcham kas gan nepatiks. Daudſi no teem jau teel ſakerti, bes paſſehm atraſti un krahtinā eepundeti. Arri daſcha, zitta beſfahrtega buhſchana teel uſeeta.

S. D. B.

Rihgā tanni 26. Januāri lohpu-aiſſſtahwetaju beedriba gohda algu dallija 5 deeneſtneekem, kas ilgus gaddus deenejuſchi weenā pat weetā, labbi uſwedduſchees un gauſchi labbi aplohpufchi tohs, winneem uſtizzetus lohpinus. 2 no ſcheem pee ſaweem lungeem deenejuſchi wairahlt par 60 gaddeem. Schee 5 gohdalautini irr: 1) **Mikla Hoffmann** no **Gotthardsberg**, — 2) **Anna Hoffmann** no **Gotthardsberg**, — 3) **Waffili**

*) Tanni 21. Januāri waggoni jau ſahluſchi braukt par to jauno dſelſtiltu. S. B.

Dſtratjew no **Rihgas**, — 4) **Lihſe Steinblum** no **Slohtas** un 5) **Agnes Markow** no **Rihgas**. S. B.

No **Kalnazeema**. Tannis deenās ſtarp jaungaddu un ſwaignes deenu, deemschehl ſchinni draudſitē warren negants grehlu darbs notizzis. Kahds grahmatu ſehjejs, ſchihdirſch, mekleja darbu no mahjinās us mahjini eedams. Wehlā wakkarā arri nonahlt kahdās mahjās, kas ſtahw meſchā un ſchehligi naktsmahjokli luhdsahs, ko gohdigajs ſaimneeks arri atwehleja. Bet no rihta agri atkal ar pateiſchānu aiſeedamam kahdi diwi wihri paklatſteidsahs ar noſmehreteem gihnjeem, un meſchā to panahkoht, leelu dunzi rahdidami pehz naudas praſſa. Nabaga ſchihdam, kam dſihwiba wehl nebija apnikuſe, wiſs ſaws krahjums no 10 jeb wairahlt rubuſteem, laupitaju rohkās bij ja-atwehle. Tā laudis taggad waj truhkumu zeeſdami, waj naudas eelahrodami, mallu mallās ſahlt ſagt un laupiht un ſaude to tizzibu. Chr. Seewaldt.

No **Auſch-Kurſemmes**. Ar noſchehloſchānu jaſalka, ka arri muhju aprinki jauzeju netrucht, kas lautineem prahtu ſajauz, kas ſleppen auſis eemuſſina, laj ſawahm eezeltahm ſemmes waldiſchanahm wiſſās leetās ne-uſtizg, jo ta pawehleſchana ka beedribā buhs ſadohtees, laj lohpi tohp aiſſargati no lohpu mehra, eſſoht tikween no muſchneekem iſdohmata jauna leeta, laudihm zaur to uſkraut jaunās maſſaſchanas. Laudis ſchāi eerunnai klaufidami, pawehleſchānai leedsahs paklauſiht, lohpuſkaitu un winnu wehrtibu negribbedami uſdoht. Zitti gahja pee ſawas pilſteefas iſteikdami, ka lohpu mehris tikween tahdās wirtſchaf-tēs iſzellahs, kur no Leiſcheem un no deenwidduſ gubernijahm wehrſchus pehrſ preekſch barroſchānu un ar tam to lohpu mehri eewedd Kurſemmē; bet ſemneeki no tahlahm gubernijahm lohpus nepehrkoht un lohpu mehri ſawās mahjās ne-eeweddoht; talab tee luhguſchi, laj tohs atſwabina no tahs maſſaſchanas, ko beedribai ſawā laikā buhs maſſaht. Kad nu uſ tahdahm un warrbuht wehl zittadi peeneſtahm luhgſchānahm, augſta waldiſchana iſlaida pagasta waldiſchanahm to pawehleſchānu: ka tee preekſchraſti par gohwju lohpu mehra aiſlawejamas iſplat-tiſchānohs Kurſemmes gubernijā — tā eelſchligu walſt-leetu miniſteris Baltiſku guberniju generalgubernatorim ſinnu laidis — no wiſſaugſtakas walſtſrahts irr pahrbau-diti un apſtiprinati — un ka waldiſchānai wiſſu to win-nas ſpehlā ſtahwedamu peeſpeeſchānas warru buhs peelikt klaſ, ka laj tee peeminneti preekſchraſti tohp iſpilditi, laj tohs lohpturrus paweenam aizina preekſchā, kam buhs uſdoht ſawu lohpu ſkaiſli ar winnu wehrtibu; un to pirmo, kas waldiſchānai leegtohs paklauſiht, tuhlin buhs apzeeti-naht pee uhdens un maiſes, lihds tam laikam, kamehr wiſch to wajjadſigu atbildi buhs dewis.

Tahdā wihſē wehl taggad daſchas pagasta waldiſchā-nas nopuhlejahs iſpildiht ſcho iſdohtu pawehleſchānu. Zittā nowaddā ſaimneeki rehti ween ſchāi pawehleſchānai paklauſa, ſtihwedamees pretti, ka ſchis likkums ne-eſſoht

wis isgahjis no wifsaugstakas walstsrachts, bet titween no muischneekem, kas to effoht isdohmajuschis fewim par labbu un fainneekem par grubtu nepaneffamu nastu; jo us preekschdeenahm effoht nodohmahts, ka tohs fainneekus, kas ar labbu prahtu pee beedribas peeraktijuschees, illatru buhschoht speest makscht 30 rubulus par gaddu! Scho sinnu tahds muischneeks issaidis, kam pascham sawa muischa un kas wiffas leetas labbahf sinnoht un saprohtoht, ne ka prasts semneezinsch. Daschi nowaddi famus pagasta weetneekus irr aissubhtijuschis us Behterburgu, fur tee jau reisahm braukajuschis un wehl jerriba gaida, kas no turrenes atnahks.

Pa tam pagasta waldischanas tohs neklausigohs fainneekus pa pahreem eespeesch zeetuma pee uhdens un maies, un kad tee tomehr paleef pee sawa apzeetinata prahta, tad tohs eesubta pee pilsteefas.

Arri fche pee mums irr tautas draugi, kas tohs apmal-dijuschohs brachus pamahza, laj no tahdas nepaklausibas apturahs; bet ta dsird, ka wifs tas, ko winneem us paklausibu weddinajoht runna, effoht tihri wehja runnahs!

Brachti, laj nepeemirstam! Stahw rakstihst: „Illatris laj irr paklausigs pasauligai waldischanai; jo neweenas waldischanas nau bes ween no Deewa, un fur waldischana, tur ta no Deewa eezelta. Tad nu kas waldischana pretti turras, tas Deewa lillumam pretti turras. Bet tee prettiturretaji few pascheem sohdbu fakras. Tad nu maksajat wisseem to parradu, meslus, kam mesli, peederr; muitu, kam muita peederr; bihjaschannu, kam bihjaschana peederr; gohdu, kam gohds peederr.“ (Neem. 13.).

No Slohkas puffes. Tanni nakti no 12. us 13. Januäri pee mums pirmajs sneegs nonahza jaunä gaddä, laj gan wehl it plahna lahtina. Tanni 14. Januäri atkal usfnigga it smukli.

„Riga'sche Zeitung“ Nr. 8 stahsta, ka Paltislu guberniju pagastu lohzehtu atlaischamäs sijnäs un pahrraktischanas rudds us preekschu arri buhs ja-ussihme ta zilwela tizziba un peedsimfchanas deena.

No Jelgawas raksta, ka tas dampfluggis, kas libdi schim par Leeluppi brauzis starp Jelgawas un Rihgas, tanni 27. Januäri tilfschoht pahrhohts wairahfsohltajeem; jo kamehr nu dselzelsch us Rihgu gattaws, tamehr dampfluggim wairs ne-effoht wehrts to jellu braukt. Bet wasfarä teem Jelgawneekem nu buhs gauschi grubti, kas ar dampfluggi mehdsä braukt juhrmallä masgatees. Kad Jelgawneekem us Raugereem, Dubbelteem un us Majohrmuischu us preekschu kairu reis par dselzjellu papreeksch jabrauz us Rihgu un tad til no turrenes ar dampfluggi tahlahf us juhrmallu, tad ta winneem buhtu leela kaweschana un arri isnahktu dahrgi. Tadeht jazerre, ka weens no teem 3 fuggeem, kas pehrn' ruddeni fkehja starp Rihgas un Slohkas, buhs til gudrs, ka par waffaru labbahf brauks starp Jelgawas un Dubbelteem. Jaunajs dsel-

tilts pee Jelgawas jau gattaws un ifdeenas gaida ka to atdohschoht braukfchanai. Tanni 5. Januäri pa Jelgawas-Rihgas dselzjellu 1100 zilweki braukuschis.

Rihgas Latw. beedriba tanni 6. Januäri noturrejuse famu pirmu weefibas waffaru. Jelgawas Rihgo-dseedaschanas beedriba arri bij abraukuse un Rihdseneekem par preeku ufdseedaja daschu jautu dseesmu. Pehz pabeigtas dseedaschanas donzjojuschis libds pulksten 4. (Balt. Wehstn.)

No Behterburgas teel stahstihst, ka Keisarijka familija zauru nahkoschu waffaru gribboht pawaddiht Krimä, un ka Keisarenes majestete tur jau teefoht gaidita us Mai mehnesi. Tanni 11. Januäri Montenegras firsts Nikolai atkal no Behterburgas aibrauzis us Mastawu.

Kownas gubernija ta rekruschu nemfchana nu jau effoht pabeigta pilnä meerä, bet turprettim eedfhwotaji stipri teel baiditi zaur jo breefmigeem laupifchanas darbeem. Us Kurlemmes rohbeschahm kasaku waktneeki taggad wiszaur effoht nolikti.

Kreemu walstis eenahlumi pehz finansministera wisjaunakeem rehkinumeem schinni gaddä buhs 435,640,422 rubl. 96¹/₂ kap.; isdohfchanas buhs pawiff. 482,079,406 rubl. 33¹/₂ kap.

G. B.

No ahwalsihm.

Florenzë, Italijä, tanni 8. Januäri muhsu augsta Keisara mahfas dehls, firsts Eugen, horzogs son Leuchtenberg irr falaulahs ar famu bruchti, freileini D potschinin, grafeni Beauharnais (fauz Boharnes).

Englandes krohnamantineeks un krohnamantineeze bijuschi Wihnë un Dsenë un nu braukfchoht us Konstantinopoli. No turrenes laikam winni brauks us Atehni, jo Greeku kehniusch Englandes krohnamantineezei brachis.

G. B.

Saruna.

Aiswaffar biju dsirdsejis, ka dauds wihri sanahfchoht pee muhsu skohlmeistera; tad jau laiku pee winna nostedschis klausitees. Ir sanahza pulks; beidscht arri Rindeneeks ar weenu jaunu zilweku Wahzu fwahrkds, ko libds schim tur wehl nebiju redsejis. Kamehr tee wihri sawä starpä apfweizinjahs, prassiju skohlmeisterim, kas tas fweeschajs tahds effoht? — „Dauds winnu nesinnu.“ sazija skohlmeisteris. Pahru reisu winsch të pee mannis schinnis deenas bijis. Wahrdä winsch effoht Wanderer; effoht weenu briedi, nesinnu fur, par skohlmeisteri bijis; tad atkal zittä weetä par fkrühweri; taggad effoht bes weetas. Ar Rindeneeku, ar Zelminu un zitteem redsu winnu wairahf beedrojamees. Ehrmigä zilwels! rahdahs mannim tahds wezsu laiku sakau mekletajä, — weens no teem jauncem pasaules pahrlabbotajeem, kas, paschi ihsti pirmee pahrlabbotajami, to pasauli us reisu gribb apgreest, ka kahdu wezsu sekki. — it ka buhtu saruhdis par to, ka Deews to pasauli grohsa, winnam papreeksch padohma neprassijis.

It pehbigaj's eenahja wezzaj's Behrse. Schis, lab-walkaru dewis, warreja redseht, ka it dedfigi fahla run-naht pirmaj's: „Saffat, fohlmeister, kas te jel buhs tai galla, kas ne! Biju isbrauzis us lauku. Tur dsirdeju, ka laudis taifahs eet prohjam us fweſcho semmi pee Mel-nahs juhra's. Schodeen' atkal, pee Krustzeſka frohga, redsu us paschu zeltu pafaul'es lauschu, kas uhtrupi turr. Dohmaju, ka lahda's malfafchana's labbad, — bet neka! Ges tiffai, un ees prohjam us Samaru, us Kaukafiju, us Arimu, un kas sinn, fur wehl. Biju gan dsirdejis ir fcheitan pee mums, ka weens ohtrs fmejhah's, ka buh-fchoht ja-eet us Kreewusemmi; tur effoht maifes; bet to nedohmaju wis, ka pateesi laudis paliks tahdi lahjeni, un ta us ihfu brihdi. Dsirdu taggad, ka ir tepat muhsu flahtejds zeemin'ds zitti jau gattawi us prohjameeſchenu, wiffu fawu nabadfibu it par smeella naudu isflaiduschu. Gerunnajohs ar zittu un praffiju, zil tahfu tad winsch gan dohmajoh't tift ar teem diwi, trih'edesmit rubuleem, ko, fewi noplizzidams, te fakrahjis. Atteiz mannim prettim, waj tad Keisarim schelastibas peetrubkfoht? waj tad winnam naudas ne-effoht? gan tas sinnaſchoht par wianeem.“

Skohl'm. pu'smehr fihwi eesaukdamees: „Ja, ja, Keisars dohſchoht zella-naudas no pat Rihgas, 20 kap. par deenu katram, leelam, masam, lihds zella gallam. Samar'a nonahkufcheem buhſchoht mahjas, druwa, maife, lohpi, — wifs, wifs buhſchoht gattaws, un wifs pawelt. Rabagi laudis! — fkreij tihſchi fawa nelaim'e!“

Wanderer: „Nu, mihlo fohlmeistere kungs, it til drohſchi to tal warrubht newarr sinnaht, waj wianni pateesi fawa nelaim'e fkrees, waj laime. Zeitan, to Juh's tatschu paschi redsat, bads ween wianeem preeſcha.“

Skohl'm.: „Bads? — waj tad pateesi bads mums jau te irraid? Kurfch tad te jau badda mirris? Kurfch tad jau te fawu sunni nokawis, fawu lakki apehdis? Ne, ne, mihlo Wanderer kungs! kamehr magasin'e wehl dauds mas labbibas irraid, kamehr lohpi wehl muhsu stakds mauj, kamehr, laj buht, pufsi no fawas pagasta naudas tehre-juschu meh's wehl wiffseem nohtigeem deewegan maifes lihds jaunam pflahwumam warram fapirkt, kamehr mums irraid grehks, kad no badda gribbetum runnaht. Schee vee-krachpti prohjamgahjeji, tee jo drihs dabuhs baddu redseht, bet ne tee palizzeji.“

Rinden'eeks: „No jums gan to riktigo taifnibu ned-sirdefim. Bet tapat — —“

Skohl'm.: „No mannis to riktigo taifnibu ned-sir-defeet? — Runnajat jel jo gaischi. Rahdu riktigo taif-nibu tad jums flehpju, jeb pahrgrohsu?“

Zelm.: Tatschu ta it pawelt laudihm ta sinna ne-buhtu nahkufi, ka Keisars fikt'a semme dohſchoht weetu, fur usmestees un naudu, ar ko eeriktetees. Ir zittas bas-nizas fchi Keisara schelastiba ir isfluddinata. Tiffai

muhsu mahzitaj's ween, tas mums tahdas leetas nedohd sinnaht.“

Behrse, pafmeedamees: „Pee Krustzeſka frohga lau-dis atkal man sinnaja teift, ka muhsu mahzitaj's gan scho schelastibu effoht fluddinajis, bet tiffai paschu mahzitaj's, tas winneem to flehpi's.“

Skohl'm.: „Neelus un mellus sinnam's ne schis mahzitaj's ne-ees fluddinah't, ne tas.“

Wanderer: „Sinnam's, mihlo fohlmeistere kungs, ka warrubht zitti nabagi lautini, lihds fchim mohku tumfa ween zeetufchi, un taggad pirmo gaisminu eerau-guschu, wiffai jaukas zerribas eenemm fir'di; tomehr it pa-wiffam neeli warrubht nebuhs wis, ko wianni gaida. Muhsu scheligs semmes tehws tatschu warrubht teem nabaga laudihm nekaws nihkt, kas no fawa zeetuma nahl lauka.“

Skohl'm.: „Mihlaj's Wanderer kungs! Juh'su wal-lodu til lehti newarru saprast; bet to redsu, tas wahrds warrubht, tas jums wiffai bees'i mutte miht. Bet tas mannim rahdah's flikts pamats, us ko zilko prah'tigs zil-weks muhscham fawu nammu ne-ees uszelt. Warrubht, — warrubht; — bet warr arri neubht, — un ir nebuhs ta, — un kas tad? — Un ko juhs te runnajat no tahs mohku tumfas, no ta zeetuma, — saffat jel, kas ta tahda mohku tumfa, — kas tas tahds zeetum's fcheitan irraid? Talabbad, ka mums taggad diwi ne-augligi gaddi bijuschu weens pehz ohtra, talabbad mums wehl gals nau rohkas.“

Wanderer: „Waj tad maifes trubkums ween raises darra? Waj netaisniba pee wiffseem kungeem, pee wiffahm teefahm, waj neschehl'iga plehſchana, un fihlafchana ne-pahrgrohsa ari muhsu laudihm fcheitan to dsihwi par zeetumu? Waj wezs un wezs tautas eenaid's“ — — —

Skohl'm. pafmeedamees: „Nu, Wanderer kungs, deewegan, deewegan! Schis taures pubteju nemuhicham newaid trubzis. Par kungu un teefu netaisnibu ir brehkt's jau muhsu tehwu tehwu laikds un taps brehkt's lihds paf-aul'es gallam. Un to wezzu laiku tautas kummelu, tam prah'tigs zilweks aplam gan wairs nefedehs muggur'a; tas us azzihm un lahjahm rahdah's wahjch palizzis. Atdoh-dat to fchiganeem, laj tee wehl winnu dihdi, aplamus pirzejus krahpdami.“

Wanderer, ta ka issobhodams: „Warrubht ka juhs schinni lenki wehl ka Arkladija dsihwojat, un teelat ar to puttu strebekli, ko tee kungi un mahzitaji jums fawahra juh'su Latweeschu awises. Tur sinnam's jums chrmiga taifniba tohp likta preeſcha. Bet kad juhs lassitut tahs leelahs Masflawas un zittas Kreewu awises, tad juhs gan wairahl ar Kurfsemmes, Widsemmes un Zggaunu semmes buhſchenu eepasih'tutees; tad juhs gan redsetut, zil schin-nis gubernijas tahs taifnibas un lauschu schelofchana's irraid!“

Skohl m. pumehr dufmigs: „Waj dsirdeet Wanderer lungs, — patš gan nelassu tahs leelabs Masfawas un zittas Kreewu awises; bet til dauds gan no winnahm sinnu, ka tahs sinas, ko winnas islaisch pasaulè par muhsu gubernijam, irr aplamas un melli pilnas; til dauds arri gan pasihstu muhsu Kreewu semmi, ka drohschi warru teikt, ka muhsu gubernijas pee fouschu labflahschanas un gaischuma neweenai zittai gubernijai par wissu plattu Kreewu semmi nestahw pakkat; til dauds sinnu, ka schinni laikà til lungi, til laudis to atsibst, ko winni wezds laikos weens ohtram pahri darrijuschu un dsennabs us to, tahs wezachs wainas un wahtis isdseedeht; to sinnu, ka tas irr besgohda darbs, kahrto pret kahrto, tautu pret tautu dihdit. —

Wanderer: „Rupjus wahrdus dsirdeht ne-efmu eeraddis.“

To fazzijis wihrs prohjam! Hindeneeks, tillai zep-puri pee zetta peesittis un ne fawu „bet tapat“ nefazzijis, winnam pakkat. Zelminsch palikka. Tahdu brihstiau wissi stahweja kluffu, libds Zelminsch atkal eefahla runnaht:

„Bet waj tad tee melli ween buhtu, ka ta filta semme, fur wissi taisahs eet, effoht tahda branga semme, ka fuh-du tur nemas newaijagoht, ka laudihm tur stahwoht lab-biba daudsreis ne-iskulta laudsès par diwi, trihs gaddeem, ka tur katru deenu maifi zeppoht no puhru milteem ween, un wihnu tur leihoht kà uhdeni!“

Skohl m. pumehjees: „Ja, ja, Zelmin, teefa irr gan, ka muhsu plattà Kreewusemmè irr zittas weetas dauds jo augliga semme ne mums Behrseneekeem, dauds jo filtas waffaras, ne pee mums, jebfchu tahdas weetas schè gan nesinnu, fur sawa laikà fallam wissi sohbi buhtu isbirruschi. Tas irr teefa, ka gar Wolgas uppi, us Kaspijas un Melnabs juhreas puffi, un ir paschà muhsu Sibirià weetahm irr Deewa raddibas jaukumi un baggatiba redsami, ko mehš scheitan neredsam. Tas irr teefa, ka weetahm wihns aug, kas schogadd ihpaschi irr labbi isde-wees. Tas irr teefa, ka zittà ihsti brangà weeta wehl irr fouschu trubkums, un tee laudis kas tur dsihwo, wehl nemahf to labbumu walkaht, kas winneem tur irraid. Tas arri irr teefa, ka zittà gabbalà irr paplahna buhschana, ka laudis weetahm wissai beesi irr usmettuschees; ka tah-dos gaddos, kahdus tè taggad redsam, jo leels knappums tahdas weetas useet. Tas wifs irr teefa. Bet tas nau wis teefa, ka kaut fur tahda selta leijs rohnabs, ka tur eetuppis ween tu jau buhfi apselthits. Tas nau teefa, ka kaut kurrem kahrotajam jau raffees, kas to zetta naudu us to selta leijs dohs. Tas nau teefa, ka ar tufschu rohlu tur nogahjuscham tewim tur jau raffees tuhliht kas pawelt mahjasweetu, druwu un wissu eeriktu dohdus.“) Kas labbu grassi scheitan eekrahjis, ka winsch tur fewim

nammu un druwu un wissu eeriktu warr sapirkt un farau-dsibt un wehl weenu ohtru gaddu ar fewi tikt, libds eetah-sijees, tas laj eet, ja winnam ta dsimtene apnikfufe, fur warreja ko eekrahtees. Kam nau nekas pee rohlas, tas laj no Deewa puffes paleek scheitan, ja winsch tihfchi fawu beidsamo grassi negribb islaisf un, warrbuht wehl, ja ne wairahf sawus behrnus us zellu nomirrinajis, nabags un plifs sawam pagastam par krusku atkal greestees atpaf-kat. Muhsu rudsu lauki scho rudden, gohds Deewam til smukki atkal salko, ka warram ar ta Runga palihgu un fwehtibu augligu gaddu gaidiht. Sluddina arridsan, ka weentis nu arri zaur Kursemmi dselles zellu schalkchoht taisiht. Tad pelnas netruhks. Ar maifi, ar pagasta mantu til nogahjuschi wehl ne-efam. Tad laj paleekam sawa semmè un laj pelnam sawu maifi gohdigi.“

Wehl muhsu sinname draugi par scho leetu wairahf runnaja. Zelminsch negribbeja til lehti padohtees; un wehl zitti padohmneeki arridsan sawu balfi pazehla. Bet kas tur wehl tikka runnaht, to taupischu zittai lappai.

Briefe.

ko Zulkums Leelmutte no Nihgas atlaida sawam mahtes brahim Zulkumam Leelwehder Doffumuischà.

Mans mihtajs unkuls, Zulkums Leelwehdera lungs!

Pee mums Nihgà wairs nau nekahda ordnungiba! Katrs eet sawu zellibu un talab tee leelee pulksteni arri katrs eet sawu zellibu un talab mehš newarram sinnaht us funkti zil pulkstens. Kad Behterbasnizas pulksteniba apfitt 12, tad Dohmesbasnizas pulksteniba apfitt trihs seerendel. Kas nu sawu brihfi aisneff us postibu, pehz Dohmesbasnizas pulkstena riktedamees, tas pehz Behterabasnizas pulkstena warr nahft par wehlu, jo postes haus irr klastahl pee Behterbasnizas un postibas lungi sawu laizibas sinnatnibu rikte pehz Behterbasnizas. Talab tas pulksteneeks, err Berg eeksch leelas pilseelas salaffija naudu, laj atkal warretu nopirkt bissahlibu nn pulksten 12os schaut, ka laj wissi nu riktigi sinn, ka nu irr par wehlu preeksch teem, kas to dohmibu turr prahtibà, ka wehl irr laika deewsgan. Kad zitreis generalgubernatora lungs, graf Schumalow bij Nihgà, tad winsch to naudu dewa preeksch schauschanas pusdeenà. Taggad pulkste-neeks, err Berg irr salaffijis 162 rub. 70 kap. us scho gaddu; bet ar to wehl wissu te schaujibu newarr apmak-faht, jo katru deen' waijagoht 75 kap.; tad tee Nihgas zeenigi kareawihru wirsneeki, kam tas leelgabbalu rihbers laikam smukki skann, un kas ahtrahf warr peetikf pee bis-sahles, irr apnehmuschees, ka to trubzibu buhschoht ap-makfaht. Tad nu Nihgà no schi jaungadda eefahkoht atkal schauj, un nu buhs ordnungiba. — Es no paradu praffitajeem knappi warru bergetees; un kad Zuhš man newarrat palihdseht ar naudu, tad man no schejenes jabehg us Doffumuischu, lungam teikt, zil labbi winnam waggare

*) Stattees „1867 Latw. Wv. Nr. 48 Baldibas pawehles.“ G. V.

tahs flehts-aflehgass glabba. Wissi rabbi manni gan fweizina dauds 1000 reis, bet wissa fweizinaschana ne weenu simberi nau wehrta!

Rihgä, 17. Januäri 1869.

Zuhfu behdigass mahfäs dehlē
Zulkums Leelmutte
(genannt Großmaul)

Swarriga kaulinu meschana.

IV.

Pawissam peekuffuschi un nogurruschi no ta gerra, grubta zeha, tee trihs nelaimes beedri nolikkahs us sawu zeetu gullasweetu, fur salds meegs winneem schodeen' pagallinaja tabs skumjas dohmas par to likteni, kas winneem sagaidams.

„Wehs taggad fehsham smullä tint!“ Zottenwirts ohträ rihä fazzija us saweem beedreem, „mums nu sinams isees til flitti, zil ween warr dohmaht; es jau zereju to wissu flittako. Bagahjuschu nalt' fapnäs es palihdseju nest us kappu daschu offizeeri un saldatu, beidscht arri weenu generali — es no sawas pusses winneem parahdiju to peenahkamu gohdu un — atmohdohs.“

„Reeti!“ Leslers teiza smeedamees, „par fapneem es mai ko behdaju. Ja winni ko nosihme, ta' tas irr wiswairahk ohtradi, jeb tahdi blehni, ka tohs newarr ne isleift. Ir es schonakt fapnoju: Es mettu kaulinus ar weenu wezzu, firmu, fakaltuschu seldwehbeli, kas ta isflattijahs, ka tad winnam buhtu bijuschi til kauli ween appatsch abdas; gihmis winnam bij ta mirronim un tahds mundeerinsch, kahdu es wehl sawu muhschu nesimu redsejts. Tas neleetis spehleja lohti dahrgi, winnam bij naudas, ka jubku andelmannim, un wusch winneja reisi pehz reises, kamehr man nebij neta, ko likt us galdu. „Man nau wairahk neta, ka til dshwiba!“ es fazzija. — „Dohd winnu til schurp, es esmu ar meeru, — es leeku prettim wissu scho naudu!“ ta wusch man atfazzija schwihsstedams un to kaulinu bikleri (kastiti) us mannu pufi stumdams; jo man taggad preekschrohka bij, Es nehmu to bikleri un mettu — tschetri. Mans seldwehbelis ar sawu mirrona galwu smejhahs, ka winnam schauhas atwehrahs lihds aufihm; tad fanemm to kaulinu bikleri ar saweem kaula pirksteem, skrabbina ar to kahdu brihtinu un mett — zil? es nesinnu; jo tanni pascha azzumirkli rihbeja ka slintes schahweens; es krittü appatsch galda, ka nedsihws un — atmohdohs.“

„Til tschetri!“ Zottenwirts issanzahs bahls un fahijees, „til tschetri Tew bij? — Tas irr diffi mas!“

„Diwi irr wehl masahk un arri gaddahs!“ Leslers sihwi atteiza. „Nu beedrin, ko tad Tu fapnoji?“ wusch tad prassija Steininerim, kas pee feenas stahweja un schwihsstedams flattijahs us semmi.

„Ko es fapnoju? Nu, lohti patihkamu leetu;“ ta schis atildeja. „Waj Tu pasihsti to smullu Beätrihfi,

to mellazzigu Zskijas*) sweineeta meiteni? — No tahs es fapnoju!“

„Un ko tad, ja irr brihw sinnaht?“ Leslers ahtri prassija.

„Nu, ta lohsha meitene, ar ko es, ka jau ne pirmureis, weens pats fehdeju laiwä, manni aishwedda par jubru us kahdu nepasihstamu mallu, tahlu no Neapeles, un tur manni islaida no laiwäs. Schirrotees winna wehl manni karsti nobutschoja, un pee ta es atmohdohs.“

„Ta irr zitta leeta!“ gudrajs Leslers nu fazzija, „te tatschu kas irr, ko warr faprafi. Kas sinn', warrbuht ir mehse wehl teekam wakkä. Dauds laifa mums nu gan nau.“

„Man bail', ka jau buhs par wehlu!“ Zottenwirts fazzija smaggi nopuhdamees.

Ta runnajoht, tas winneem labbi pasihstams Sigrift pulka teefas-fullainis (kohlu meisteris) eenahza lihds ar 6 apbrunnoteem grenadeereem. Tas fullainis tohs desertereus, kas lihds schim bija bes kahdahm saitehm, eeslehdä smaggäs dsels-lehdäs, nowedda winnus tad ar schahdu gresnumu us wirs-wakti un tohs eelohrteleja waktis-kambara dibbenä. Schè tee nabadsini wissadi tikka apfmeeti un isschoboti no teem waktis-saldateem.

Bazeetigi tee zeetumneeki wissu apfmeeklu laida par galwu. Winni til wehlejahs no wirs-waktis kluht prob'm; jo schè winni newarreja dabuht issprukt ne us kahdu wihfi. Dapehz winneem tahs 2 deenas, ko tur noschdeja bes pahrklausischanas, islikkass til garras, zil 2 mehneschi.

„Schodeen' preeksch puhsdeenas, pulksten 10ds, wiss pulks eet us munsterechanas plazzi!“ ta no rihä agri weens saldati stahstija, kas no Sigrift-pulka kasernes bij atnahjis us wirs-wakti. „Karea-teefa,“ ta wusch stahstija tablahk, „jau atkal dabujusi pawehli us noteeaschana. Ta nebeidsama schauschana!“

Bee scheem wahrdeem wissi trihs desertereeri pasfattijahs zits us zittu, flummigi un ar bahleem waigeem. Ta isfaukta noteeaschana sihmejahs us winneem.

Jau pulksten 8ds tas minnehts fullainis atnahza ar weenu saldatu, kas nessa wissadus drahnü gabbalus. Tas fullainis desertereem pawehleja tuhliht nogehrt mundeerinu un tad katram dewa baltu, spizzu mizzi, baltas bilfes un baltus kamschelus, ko usgehrt. Tai mizzei ap peeresweetu weena un teem kamschleem us kruhtihm diwi melnas rippas bij usschubtas, kas apsihmeja, us kurren saldateem schaujoht jamehrke.

Kad tee desertereeri jau bij apgehrbuschees ar scho grehzineeku uswalku, tad 24 grenadeeri, no weena offizeera walditi, atnahza un tohs 3 nelaimigohs, lehdäs flehgatus, aishwedda us munsterechanas plazzi. Tas Sigrift-pulks jau bij atwests us to munsterechanas plazzi un bij fastahjees tschetri stuhrigä rinki. Rinkim weenä stuhri bij pamesti ka wahrü. Scheem wahrteem prettim, rinka widdä ar far-

*) Zskija irr maja fallina Neapeles ohstam preekschä; winna tillai kahdu 1/4 juddsi leeta.

fanu dekki apflahts, leels galds stahweja; wisapfahrt galddam bij aplikti farkani samta krehfli, karrateefas loh-
jekkli sehdeja.

Kad deserteeri turp nonahza, winni tikka eewesti tanni
saldatu rinki un tad teefaschana sahlahs.

Ea teefaschana bij lohti ihfa. „Deserteeri! waj jums
karrateefaschana tikka lassiti preefschâ, kad juhs eestahjant
deenessâ?“ tâ teefaschungs prassija ar stipru balsi, kad jau
bij islassijis winnu wahrdus un noseegumu.

Dee nelaimigeet to newarreja leegt un fazzija: „Gan!“

„Nu,“ teefaschungs runnaja tahlah, „tad arri sin-
neet fawu algu!“

Wisch metta ar rohku un tas fullainis libds ar teem
24 grenadeereem tohs kaundarritajus iswedda no rinka ahrâ.

Kad karrateefa fawu spreedumu bij turrejusi, tee de-
serteeri atkal rinki tikka eewesti.

Wissi, sirdi aisgrahbti, stahweja it kluffu un gaidija
us to spreedumu, par triju zilweku dshiwibu; schis kluf-
sums tappa pa-ihsinahs zaur trihsreisigu bungu ribbe-
schanu.

Tad teefaschungs sluddinaja spreedumu, kas tâ sklan-
neja: „Kehnina wahrdâ! Raudsidama us to, ka Zahnis
Steininer no Schparwihses, Andrejs Vesler no Neitlineem
un Albert Zottenwirt no Eslineem, wissi trihs Wirtem-
bergas herzoga walsti, Wahzsemme, dsimmuschu un Neä-
peles kehniina Sigrift Schweizeru pulkâ swehrinati saldati,
ar flinti un ranizu no fawahm waktihm behguschu prob-
jam; un tahlah raudsidama us to, ka scheem deserteereem,
kâ paschi to atsinnuschu, karrateefaschungs tikluschi sluddinati,
kas pawehl, katru saldatu noschaut, kas no waktis ais-
behg, — ta sapulzinata karrateefa atsiht weenprahthigi:
ka minneti trihs deserteeri atswabbinajami no dshiwibas
zaur pulweri un alwu. — Behz taisnibas!“

Scho spreedumu klausotees, tee 3 deserteeri palikka jo
bahli. Winni atkal tikka iswesti no rinka.

Behz karrateefaschungs preefschrafta, tas Sigrift-pulka
adjutantâ nu gabja pee kehniina, laj schis to karrateefas
spreedumu waj nu apstiprina waj pahrzek.

Par to starpu kahds katotu preesteris, leelu frustu
rohla turredams peenahza klah un tohs notesatohs grib-
beja fataisiht us katolisku nahwi. Wet kad schee, kâ
Ewangelijuma tizzigi, schi wihra peesohlischanu nepee-
nehma, tad tas isfauzahs ihfi: „Nolahdeti pagani!“ un
gabja fawu zekku.

Notkummuschu tee notesateet ar fawu grehzineeku us-
walku nu stahweja waktis widdu, no sohbgalleem apneh-
diti, un gaidija us adjutanta atnahlschanu, jau sinua-
dami, ka scho jauku pasanti par masu brihtinu redseschoht
pehdigo reisi.

„Neäpeli redseht un tad mirt!“ tâ Steininers pee fe-
wis runnaja, smaggi nopuhidamees un to fakkamu wah-
du peeminne dams.

T.

(Us preefschu wehl.)

Wisjaunafahs sinuas.

Algierè, Africas semmè, kâ Parisès awises raksta, tabs
no Frantscheem wehl ne-uswarretas Araberu ziltis dumpu zehlu-
schas. Frantschu generalâ ar 1200 saldateem dumpineekus lee-
lâ kauschanahs tâ irr fakahwis, ka winneem bij jabehg, un bes-
teem, ko wehl warreja libdsi nemt, 70 noschauti palikka us
platscha. Frantscheem 2 wirsneeki un 8 saldati tappa eewainoti.

No Atehnès wilschta ar telegrafu no 3. Februära (24.
Jan.) sinuas atnahlschas, ka jaunajs Greeku kehniensch Geörg
labprahnt Parisès konferenzes norunnaschanahs gribboht peenemt
un ar Turkeem meeru turreht; bet ne tâ winna ministeri un
paschi Greeki. Kad nu kehniensch ar faweeem ministereem schiini
leeta weenâ prahnta newarreja fatkstees, tad schee luhguschu, laj
winnis no ministere ammata atlaischoht. Kehniensch Geörg
scho winnu luhguschanu peenehmis, tohs no ammata atslaidis un
Zeimis lungu par minister-presidenti eezeldams, tam usdewis zit-
tus ministerus, kurreem prahnt wairahl ne kâ teem libdschinni-
geem neffahs us meeru, iswehleht un winnam par apstiprina-
schanu preefschâ list. Redsesim kâ jaunajs kehniensch scho grub-
tu leetu gandriht pret wissas Greeku tautas prahu isweddihs.

Berlines awisehm „Kreuzzeitung“ raksta no 4. Februära
(23. Jan.), ka kahds Annoweres students Bruchschu minister-
president knigam, grasam Bismarkam tishlojohht pehz dshiwibas
un to mellejohht kâ ween warredams nolaut. Newarr brihtitees,
fakka schis awises, ka ta eenaidibas-schella, ko aisdshits Anno-
weres kehniensch Geörgs, zaur awisehm un zitteem raksteem lau-
schu sirdis issehj, taddus augkus nefs. R. S—j.

Atbildas.

—m—m. Esmu darrjits pehz Zuhfu gribbeschanas.

G. Rammann no 3. pagana. Latw. Aw. libdi ar preeflumu
tit maksâ 1 rub.; tadeht tohs pahrejus 75 kop., ko essat atfuhthuschu.
esmu edenis Janischewski lungam „Latw. Aw. Awischu namma“,
Zelgawâ, laj glabba libds kamehr Zuhf kahdu reis Zelgawâ brauzohht tur
warrest eceet un tohs 75 kop. panemt.

Daus Bassitajem, kas Latweeschu Awises pee mannis mehds ap-
stelleht, mihli luhdsu, laj jet to wairs nedarr; par to paschu postes nauđu,
ar ko fawu rubuli atfuhtha pee mannis, ka laj es to fuhthu tahlah us Zel-
gawu, lassitaji fawu rubuli labbah war aissuhthir rubliht us Latweeschu
Awischu namma Zelgawâ. Katrâ nummurâ, zauru gabdu Latweeschu Awis-
schu pirnâ puslappâ irr lassams, kur Latweeschu Awises ja-apstelle Mihgâ
un kur Zelgawâ. Es patâ gan preefsch fawas draudses lohjekkeem arweent
esmu apghadajis tâ paschas Latweeschu Awises, kâ arri zittus Latweeschu
laika rakstus, jo to lassam latw mahzitajs labprahnt darris preefsch fawas
draudses; bet teem lassitajem, kas fawus eskemplarus apstelle par wost, ta
apstellechana zaur to teel aissaweta, ka to tuhliht ne-isdarra Zelgawâ, bet
papreefsch pee mannis Stohkâ. Ta apstellechana un naudas fanemschana
nau redaktorâ darbs, bet ta rakstichana.

„**Zeitung für Stadt und Land.**“ Zeen. redaktijai mihli luh-
dsu, laj to eskemplari, kas eet us mannu wahrdu, wairs nelaisch us Zel-
gawu, bet tapat kâ pebrn un aisspebrn us Stohku. Tee pirmee 5 num-
muri man libds schin pawissam nau atnahlschuh rohtas, un tee wehlatee
nummuri no Mihgas papreefsch gabjuschu us Zelgawu un tad atkal atpakkal
us Stohku.

„**Baltijas wehstnescha**“ zeen. redaktijai. „Latweeschu Awises“
preefsch Zums patâ jau hjiis apstallejis pee laika preefsch jaungadda, un
latw nummures rittigâ laika irr nobohits Zelgawas postes namma. Bet
schogad muhsu „Latw. Awises“, libds kâ postes namma nobohitas, nosuhd
un til pehz nebesahm atkal nahl redsamas! — Nau manna waina! —

G. W. Zuhfu fawu teizanu rakstu atraddiht nodrukatur 6. waj 7.
nummurâ.

S. Zuhfu grabmata ar 1 rubuli preefsch Wilnas Latweeschu na-
bageem ar preezigu pateizibu esmu fanehmis un fawâ laika to aissuhthuschu
us Wilnu.

Latw. awischu apghadatajs: **Gottward Bierhoff.**

Slud di n a s c h a n a s.

Schabdi Kursemmes gubernija effoschi, pee Nerretas un Rundables muischahm peederrigi **nohmas gabbali tohy**, no 23. Aprila 1869 eefabtoht, **uf 6 jeb 8 gaddi uf arrenti isscholti**. Isscholtichana netiks **22. Februari 1869** puliten 110s preefsch pusdeenas Zelgawä, Kursemmes gashu-nammä (Zebra nammä) leelajä sablä, Zelgawas instanz-sekretrebra lungam flabt effoht; arrendes nospredumus warr eestattigt: Pehterburgä grafa Schwaloff lunga leelajajä kantori, Sirnu-eelä, Kostomizowa nammä Nr. 40, tohrteli Nr. 1. — Zelgawä pee flabtrahla Vorkampff-Laue lunga, — preefsch Nerretas muischahm, Keel-Salwe pee inspektora Michalowski lunga un preefsch Mas-Rundables muischas Rundables villi pee inspektora Berg lunga.

Nohmas-gabbalu wahrs.	Dabrja un ar-rama semme		Aplohka un loh-fu dahrs		Plawas		Gannibas.				Kohya		Genahlschanu an-schlags.
	pubrw.	kapp.	pubrw.	kapp.	pubrw.	kapp.	Zsplattijuma-		Mescha-		pubrw.	kapp.	
							pubrw.	kapp.	pubrw.	kapp.			
A. Uf 6-gaddu arrendi:													
Nerretas muischä libds ar muischas-krohu	763	8	14	17	585	12½	156	10	—	—	1519	22½	1577
Altonas muischä	448	16½	—	—	347	20	202	20½	—	—	999	7	761
B. Uf 8-gaddu arrendi:													
Mas-Rundables muischä	686	3	—	—	27	19½	144	5	53	16	1039	12	2104
Tahs kalpu-mahjas Alibjahn Silmugger	101	9	—	—	2	4½	24	5	—	—			

Pe e mehrkeschana: Nerretä un Mas-Rundablē irr 9 lautu-wirtschafte ar abholina febschana, Altonä 4 lautu wirtschaftie bes abholina febschanas. Zelgawä, 4. Januari 1869.

Oberhofgerichtis adwokat G. Vorkampff-Laue, kam grafa leelmahtes Thella Schwaloff sollmatte.

Wiffus, kam pee Meschohtnes Raupehnu mahju nelaika fainneeka **Zehlab Simkaus** aistahitas mantas buhtu labdas taisnas prassichanas, un wiffus, kas nelaitim Zehlabam Simkaus buhtu parradä palikkufchi, Meschohtnes wagasta-teefa uf-ajina, ar schahdahn prassichanahn un parradeem wiswehlahf libds **27. Februarin 1869** pee schihs wagasta-teefas peeteittees; jo wehlahf neweens parradu prassitajs netiks klausibts un ar parradneecem pehz likkumeem flubs darribts. 2
Meschohtnē, 6. Novemberi 1868.
(Nr. 125.) Preefschfehnd.: Friedenberg.
(S. W.) Str. Strahbach.

Rabbi dedinat **krohna steegeti 9** rubl. tuhft., **krohna dakstini 14** rubl. tuhft. irr **Blighdenes zepli** pabrdohdami. Pirzeem jameldejahs Pils-Blighdenē pee muisch-lunga. 2

Kaunas gubernija, Schautu aprinki, Berschanu muischä pee grafa Eshapfti, warr no Jurgeem 1869 uf 12 gaddeem **dewinas muischas un mahjas** no wiffada leeluma uf renti dabuht, — ka arri kalpi uf semmi tohy peenenti, — klaktakas sinnas dabujamas turpat Sletarias muischä pee muischlunga Kleeberg. 1
Slotaria, tanni 4. Novemberi 1868.

Weenas uhdena-sudmallas ar trihs gan-geem tohy no Jurgeem sch. g. uf renti dohtas. Klaktaku par tam pee Pfeiffer lunga eefsch Usuppes Page-krohga. 1

Smalti malti **gipscha-akmini** no wis-labbakas sortes tohy pahrdohiti Pawaffar muischä (pee Slobkas) par 90 kap. f. par muzzu. 2

Mohderefschanu
warr no Jurgeem sch. g. uf renti dabuht Aurunmuischä, 4 jubdses no Zelgawas. 1

Kahds jaunelis, kas jau **2 gaddi par stribwera palihgu** bihs, ar labbahm atte-stahem, wehlahs waj nu wehl par tahdu buht, jeb uf sawu rohku labdu weetu peenent. Pee-praffams Zelgawä Latw. Awischu nammä. 1

Nakti no 15. uf 16. Ja-nuäru laupitaji **Stendes mahzitaja muischä** stalli un wahgußi uf-lausufchi un issaggufchi weenu melnu sirgu, weenas fakas kammanas, **2 pruh-schu schurras, 4 ahdas grohschus, 5 ahdas emauktus un weenu alsoppeli. Sirgs** bij wifszaur weenadi melns, gan wezzigs, bet labbi mittis, no mehrenas kreewu sortes, sarri (kretes) kreißä puffē, eededfina-ta sihme kreißä pallal-zisla; kammanas bij falki mahletas, weena sleede bij mettinata, un tanni weeta balta, wehl nemahleta, tapat balts wehl bij weens lihftis; kammanu dekkis bij no balt-willu ahdahm ar falkgain-melnu wad-mallu apwikts; diwi emaukti bija ar scheiklappehm. Kas tahs sagtas letas warr peerahdiht, derrigu pateizibas mafsu dabuhs no Stendes mahzitaja. 3

Brantesmuischä, Gezawas firpvehlē, no Jurgeem sch. g. weens **krohgs un mahjas** tohy pahrdohiti. Klaktakas sinnas Keel-Swehtē pee muischaswaldichanas. 3

Daschadas sortes **willas un zimdu** pee man dabujamas. Arri **gattawa weschä, ka krekli, elstini, krahgi un stulpes** preefsch feemisch-keem un wihrischkeem, uf mafschihnu schubti. Ap-stelleht tahdus arribfan warr pee man. Stribwera eelä Nr. 45, schkehsam prettim Latw. basnizai.

M. Strohl.

Kalpu weetas uf semmi irr par klaus-bu un arri par gadda mafsu no Jurgeem dabonamas; deht tam javeemedahs Zumpraw-muischä pee Bauflas un arri Keel-Rundables muischä. 3

Balloschutrohgs ar 45 pubraweetahn arramas semmes, plawahm, aplohku un gannibahn, tag-gad 350 rubl. rentes makfa. **Weschu krohgs** ar 28 pubraweetahn arramas semmes, plawahm, ap-lohku un gannibahn, taggad 300 rubl. rentes makfa, uf wairahf gaddeem tiks idohiti un ar 10 procenti lehtaki, ja to pirma gadda renti par Jur-geem sch. g. uf reisi warr eemaffabt; un tad wehl ta **mohderefschana** un tee **Greenwaltmuischas** lauti, uf pusgraudeem, jeb arri uf renti, tiks par **Jurgeem 1869** uf wairahf gaddeem inohmati. Deht klaktakas sinnaschanas irr ja-meldejahs pee Krohna Greenwaldu muischaswaldi-schanas pee Keel-Gezawas. 2

Walsts un gubernijas (ritterfschafes) nau-das papirbus, **eisenbahnes-akizjas, obli-gazionēs** un zittus naudas papirbus peht un pahrdohd 5

Geo. Ed. Berg,

Aligä, fmlschue-elä Nr. 8, Neumanna nammä, 1 treppi uf angfchu.

Weenu jannu fmuftu nammu ar diwi tahschu ebrbergi, malkas stalleem, leelu fehtas plaggi un labbahm eerlteschanahn **warr dabuht pirft**. Tahs klaktakas sinnas deht tam warr dabuht tanni paschä nammä pee **Mabetta Lorenz** Zelgawä, pee efara wahrteem, walles eelä Nr. 5. 1

No wihnayagrabba eefsch **Krihzburgas muischas**, prettim Jakobstaitel, tohy pahrdohiti **daschadi schchlini, spirgti, wihni, petroleums** un **lampas** par lehtu jennu. 3

Tanni 5. Februari sch. g. pee Rundab-les **Waffaringa meschafarga behrsa sarri** un **schaggari** eefsch uhtrupes taps pahrdohiti. 2

Pee **J. W. Steffenhagen** un **dehla** Zelgawä warr dabuht schihs grabmatas: **Bamahzifschana ka flimmus mahjas-lohpus** ahtri un meegli warr pashti un dseedinah, no Jeannot Wegner. Nr 4 bildehm. Makfa 75 kap.

Basnizas un skohlas sinas.

Weenas Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Rahditajs: Sinas. Lihgo beedriba. Wormfos swebtki.

Sinas.

Sallasmuishā, kas peeder Rihgas pilsehtam, nu arri ar skohlas buhschanu sahł cet us preekfchu. Laj gan gads ir schē deewogan grubts, tal pagasts kōpā ar Rihgas rahti taggad eegrunte sawai draudsei skohlu. Rahts us to gribbeja atwehleht to „Baltokrohgu“, kas netahfu no basnizas stahw pee Leeluppeš krašta, bet taggad to no fewis newarreja darriht, jo schis kroggš lihds ar muifchu wehl us kahdeem 6 gaddeem us preekfchu irr isdohts us arenti. Bet zecnijams Sallasmuishas arrendatora kungs Reinhold Schmidt, kas ilgōš gaddōš pagastam dajchlahrt sawu labprahribu parahdijis, laj gan to pilnu arrentes summu ir us preekfchu maksadams, tomehr to kroggu atdewa pagastam lihds ar peederrigu semmi, un kroggš nu irr palizis par skohlu, fur jaunajš skohlmeisteris nu jau preezigi strahda. Wezza Sallasmuishas basniza arri jau tairijahš us sakriřchanu, tadeht Rihgas rahts pagastam eedewa 14,000 rubulus, laj few buhwe jaunu basnizu, turklahrt arri atwehleja tahš wezzas basnizas materiālu. Pagasts to buhwi irr atdewis weenam sinnamam Rihgas meisterim, un pats wifsu wajjadřigu materiālu peeweddibš. Wezza basniza jau irr noplehsta, un draudse taggad sawu Deemkalořchanu weenprahrtigi tur sawā skohlā. Ra laj ta skohlas un basnizas buhschana labbahrt cetu us preekfchu, rahts pee ta weena basnizas wehrmindera klahrt, kas irr par wiffahm rahts muifchu basnijahm, taggad katrā draudšē wehl sahł uszelt ihpafchi weenu wehrmindera kungu. Sallasmuishas basnijai un skohlai rahts to paschu augfchā minnetu arrendatora kungu R. Schmidt uszehluře par basnizas un skohlas wehrmindera kungu, un schis irr apnehmeš, ka no wiffas řirds preekfch tahš draudses gribohht stahweht un gahdaht.

Nowgorodes gubernijai 45,000 rubuli bij atliklufchi no tahm summahm, kas lihds schim bij noliktas preekfch postes-stanziju usturras. Gubernijas weetneeku-pulks sawā řapulzeřchanahš tanni 2. Dez. p. g. wifsu fcho naidu atwehleja tawfchu mahziřchanai un nořpreeda, ka Nowgorode un Třcherepowežē beř kowefchanas skohlas jazehł, fur tautas-skohlmeisteri ismahzami, un fur 9 gaddu laikā warretu ismahziht derrigus skohlmeisterus preekfch wiffahm tahm 300 zemuskohlahm, kas schinni gubernijā gan irr uszeltas, bet kam lihds schim derrigu skohlmeisteru nau.

Tulas gubernijā. Now offileš aprinkis irr atwehlejis 6000 rubulus zemuskohlahm par peepalihdseschanu, ihpafchi pee zemuskohlmeisteru ismahziřchanas. Warrebuhrt, ka tas leelakajš trubkums par wifsu Kreewsemmi irr schis, ka tur skohlahm derrigu skohlmeisteru trubkšt; skohla tur nesels, kamehr ismahziti skohlmeisteri to skohlořchanas ammatu nestrahdahš, to taggadeju, nederrigu skohlotaju weetā. Rahdi skohlmeisteri, tahda skohla.

Lihgo-beedriba.

(Skattees Nr. 41 no wehrn. gadda un peelikk. pee Nr. 2 no fchi gadda.)

Tautas brahsteem biju apřohlijs, sawā laikā par schihs beedribas eegrunteřchanu sinu doht. Tadeht fcho sawu apřohliřchanu taggad, — zif eespehjamš — ispidu, zerredams, ka to par launu nenemfeet, ar manni pee schihs leetas biřkli palawedamees. Zerreju arriřsan, ka tee gohdawihri, kas fcho dseedaschanas beedribu gruntejufchi, mannim wehlehs par fcho beedribu kahdus wahrdus ismest. Jo ta irr weena labba leeta, kad tahš dsaedaschanas beedribas zittas no zittahm dabu řadsirdetees: winnas dabu wairahł preeku, sawōš dseedaschanas darbōš strahdaht. Man dohmaht, preekfch waj 5 gaddeem, wehl Latweefchu Awilē nekahdas sinas nau bijufchās par Latweefchu dseedaschanas beedribahm. *) Ar řcheem wihreem, kas fcho dseedaschanas beedribu „Lihgo“ gruntejufchi, — efmu no weenas un tahš paschas řiřpehles; un winnus jau řengaddus pasihřtu kā řaprahrtigus un gohdigus wihrus. Pats pirmajš fchi darba usřahjeis irr: Fielahumuischās, Buhriņu mahju řainneekš Zahnis Auriņa, kas ilgus gadus bijis par Erzogumuischās pagasta teefas wezzako, — un kas schinni animatā no augřta Keisara „par uszihtibu“ puřchkohts ar řudraba gohdasihmi. 5 gaddus atpalkat, schis wihrs sawā řirdi apnehmahš us to pubhletees. Starp zitteem labbeem padohmeem — ko peeminnu, par prohwi: grabmatu lařiřchanas beedribu un řwehtdeenās skohlu, ko sawās mahjās bij eeriktejis, — winřch ir to dseedaschanas beedribu dfinnahš cetaiřiht, fur řwehtdeenās un pawallas briřchōš jaunās dseefmas us wairahł balřihm warretu padseedaht tam Kungam par slawu, pascheem un zitteem par preeku. Schis wihrs arri pee weena jaunella teizamas garra dahwanas bij nomannijis, un fcho winřch

*) Wijniggufchajš mahzittajš Keisen pirmajš irr eegruntejis Latw. dseedataju beedribas, laj gan us 4 balřihm jau řen gaddōš dajchā weetā mahju basnijās us řwehtkeem řilla dseedahs. Rahbi peeminnu, ka tanni gaddā 1851 us waffarasřwehtkeem Wez-Weebalgas bairijā jau fu dseefmu efmu dširbejis, ko us łobra dseedaja us 4 balřihm. Fur Šilling mahz. ar to leetu bij pubhees. G. B.

fewim par lihdsbeedru un palihgu isredsejis. Schis jaunellis irr J. Dannenberg, kas dedsigš garrā buhdams, preezigi paklausijis ſchi wihra ufrunafchanai; un winni abbi weenprahribā daschu gaddu pubhejuſchees, ſcho dſeedataju beedribu gruntedami un beedrus kophā aizinādami. Schis darbs — eefſch ta Runga garra ſtrahdahts — irraid ſwehtijees; jo uſ pirmahm aizinaſchanahm daudſ beedru peeteiſuſchees un taggad jau 70 beedru un 60 dſeedataju. Schi beedriba irr eegrunteta un jau paſtahw lahdus 3 gadus. Bet ſchee gohdawibri, ſcho beedribu wairahl gribbedami ſtiprinah, laj winna nepaſtahwetu til ween ſcho laiku, bet arri jo pro hjam, — ſaraſtijuſchi beedribas liſlumus (ſtatutes) un 6. Julij 1868 uſ Pehterburgu preeſch aſtiprinaſchanas aiſſuhtijuſchi. Schai beedribai winni demuſchi to wahrdu: „Lihgo.“ Dſeedaſchanas walditajs un waddons irr Erzogmuifchas pagasta ſkohlmeiſteris Vogelmann, kas arri pats irr tas tre ſchajs no ſchihš beedribas gruntetajeem. Schis to dſeedaſchanu it peeklahjigi uſ preeſchu irr waddijis un wehl daudſ labba eefſch dſeedaſchanas no winna zerrejiam panahkt. Tā nu, laj ſchi beedriba aug un laj winna peenemahš peemihlibā pee Deewa un zilwekeem! A. S.—n.

Wormſes ſwehtfi.

Sinnas ko beidsamā ruddeni uſ Biibeles un Miſſiōnes ſwehtkeem ſazzija.

Kad labš ſaimneekš dohma uſ labbu plaufchanu, tad wiufch iſdalla un iſſchēre ſawu ſemmi daſchadi un daſchadu ſehflu winnai leek eefſchā; tur irr rudſi, tur waſſareja, tur graudi, tur ſirniſchi; tur wiufch apſehj laufus ar ſehflu, tur apſtahda dahruš ar ſtahdineem. Tapat arri Deewa laudis ſawā garrigā ſehſchanā dohma uſ daſchadeem ſehjumeem, un jumš, m. Biib. un Miſſ. beedri, iſgahjuſchā ſwehtdeenā uſ pirmeem *) muſhu ſchigadda miſkeem ſwehtkeem eſmu ſtahtijis par ſeſchlahrtigu to garrigu ſehjumu, ko mehš ſchinni gaddā to Runga ſwehtā wahedā eſſam iſſehjuſchi. Rahdiju jumš pirmā weetinā par to boggatu maiſi, ko mehš ar wiſſeem zitteem laudihm baddā iſalkuſcheem brahteem drihſtejahm gahdaht, kas gan meefas ween winneem uſturreja, bet tomehr par garrigu ſehjumu ſauzams, jo mehš uſ tahdu palihdſibu nebuhtum dohmajuſchi, ja muſhu gars un prahtš nebuhtu bijis pamohdinahtš no ta Garra, kas irr no ta Runga, un muſhu aukſtas ſirdis nebuhtu bijuſchas ſaſilditas no Winna karſtas Deewa un zilweku miſleſtibas. — rahdiju jumš tad par to iſtenu garrigu dſihwibas maiſiti, kas ſwehtā Biibeles grahmata iſgahjuſi til daudſ ſmtu wallodās, un irr ehdinajuſi til daudſ tuhſtoſchas iſalkuſchas un iſſlahpuſchas dwehſeles; — rahdiju tad wehl par teem Miſſiōnes darbeem, kas to pa-

ſchu garrigu mantu aiſneſuſchi teem tumſibā un nahweš ehnā ſehdedameem pagaſeem, un to paſchu atkal teem Iſraēla behrneem, kas muſhu widdū irr un dſennahš gan zits pehz Deewa, bet ar neprahtibu, un maldahš tahdā pat tumſibā, lihds kamehr tas apſegš, kas guſt uſ winnu azzihm, arri winneem ſuddihš žaur Kriſtu. Stahtiju jumš peektā weetinā par to garrigu palihdſibu, ko Ewangelijuma laudis ſaweem dſilkā Kreewu ſemmē iſklichduſcheem tizzibas brahteem nu gaddu no gadda jau gahda, un atkal, kà feſtu weenu ſehjuminu, par to palihgu ko nu uſdobmajuſchi arri teem kurleem un mehmeem muſhu draudſes ſagahdaht ar ſkohl, kas ir winneem ta Runga „Epata, tas irr: atwerreš!“ ſirdi un muttē warretu likt eefſchā. Bet ſcho ſehjuminu rahdiju it kà tahdu, kas jaunā ſemmē ſehjams, ko nu wehl gribb plehſt, un kur wehl maſ irr to, kas arflu panehmufchi rohkā.

Schodeen, m. Biib. un Miſſ. beedri, jumš par zittu weenu leetu gribbu ſtahtih, jumš to Deewa wihru gribbu zelt preeſch azzihm, kas ir mums to Biibeli atkal rohkā dewis un ar ſcho Deewa grahmatinu to ween gahdajis, kà muſhu wiſſu prahtš irr bijis gaiſmohtš un muſhu ſirdis ſaſilditas uſ wiſſeem teem tahdeem Deewa darbeem. Kamehr Deewa wahrdi neſuddihš, un tee, kà juhš labbi ſinnat, neſuddihš ja arri debbeſš un ſemme ſuhd, ir Mahrtinu Lutteru, to paſemmigo Deewa kalpu peeminneš wirš wiſſas ſemmes, jo winna wahršš un winna darbs irr eerakſtihtš Deewa draudſes ſirdi; bet nu winnu arri uſzehluſchi augſtā weetā, laj ir tahš azzis winnu redš, to Deewa wihru, kam Biibele irr rohkā, un laj redš wiſſus tohš beedrus un draugus, kas winnam palihdſejuſchi, laj ſchi dſihwibas grahmatina arri nahktu wiſſu ſauſchu rohkās. Tas bija ſwehtš un leela ne-iſteizama preeka pilus darbs, ko pehrn' waſſarā Ewangelijuma tizzigee darrijuſchi Wahſſemmē, un tas nau no Luttera laudihm, kas nepreezatohš lihds par to jauko, dahrgo peeminneſchanas ſihmi, ko Wormš pilſehta uſzehluſchi muſhu baſnižas tehnam. Wor to eefwehtſchanas gohda deeninu, ko nupat Juni mehneſi daudſ tuhſtoſchi un atkal tuhſtoſchi tizzibas beedri tur ſwehtijuſchi. — par to nu jumš gribbu ſtahtih.

Jau ſen bij dohmajuſchi Wahſſemmē Lutteram peeminneſchanas akmini zelt tanni pilſehta, kur wiufch preeſch leiſara un preeſch wiſſas walſšs augſteem lungeem uſ Biibeli bij paſtahwejis un ſawu tizzibu apleezinajis; bet to tahdu darbu ſfunſtigi iſtaiſiht nau wiš maſa leeta. Tur wiſſupreeſch modelli wajaga iſdohmaht, kas, kà buhmeiſterim riſſe, rahda, kahda ta leeta iſnahšš; tad wajaga leelu leelu naudu, par ko tahš formes ſagahdaht gattawas un tad ar leefchanu no kauſeta warra iſleet tahš figures tahqas kahdas gribb. Kad es tahdas iſleetas bildeš ſauzu par „figurehm“ tahdu, tad tas wahršš warrebht zittam irr ſweſch; jo kad dſirdejis par „figureu

*) Schinni draudſē iſgaddus turr diwireiſ Biibeles un Miſſiōnes ſwehtkus l' byā. weenus leelā baſnižā un ohtruš maſakajā.

taifitaju," tad tiffai fmeedamees dohmaja, ka tas irr leels sohbugals un johkotajs, bet to wahrdu sawadi waijaga saprast. Latweefchi lihds fchim mas irr redsejuschi tahdus, no zilweku rohlahm istaisitus tehlu, waj nu no almira isjirstus, waj ar leefchanu lectus, waj ar drahschanu drahsstus; tadeht arri nessim, ka to darbu tahdu buhs faukt. Tee raksti winnu fauz par „isgraisitu tehlu, jeb lihdsibu“, kad Mohsus teem Israëla behrneem to leedsa darriht, un par elladeemu kalposchanu to nosauza toreis, kad preeksch winneem semmè mettahs waj teem kalpoja, tas wahrds „tehls“ mums irr arri swesch, kad tapat runnajam zits ar zittu, un tapehz japaleef pee „figurehm“, no wezgas Latinu wallodas panemta wahrda, ko ir Wahzi tapat peenehmuschijawâ wallodâ. *) Wahzsemme kahdus gaddus 8 atpakkat us to fahka dohmaht, Lutteram Worms pilsehtâ weenu peeminneschanas almira zelt un naudu lassihht no wiffahm semmehm un wiffem pilsehteem fur Ewangelischi laudis dshwo. Ir no muhsu semmites, wiswairahk no Nihgas tur nauda irr aishfuhita, no Widsemmes ritterschafstes ween' dewuschij 1000 rubulus; pawiffam wairahk par 90.000 dahldereem salassiti; daudsi bija, kas fuhitja modelles; bet to modelli peenehma, ko wihrs us tahdahm sfunstes leetahm lohki mahzijeas, Ritschels wahrda, bij isdohmajis. Winfch patz to darbu gan nefagaidija gattawu. Kad winfch nomirra Dresdenes pilsehtâ, — nu irr pahru gaddu atpakkat, — tad basnijâ pee winna sahrka nolikka to Luttera modellit ko patz bij taifijis, un ar gauhschahm affarahm tad pawaddija to wihru, kam schis darbs arri irr par peeminneschanas sihmi us muhschigeem laikeem. Nu jums stahstichu, kahds tas darbs isdewahs Worms pilsehtâ. Reela smukka plazzi, falka ka effoht tanni paschâ weeta, fur preeksch 347 gaddeem Lutteres leela rahtsahla stahwejis keisara preekschâ, no almiraem grunte irr ismuhreta, fur us tschetreem pakahpeem jakahpj augfchâ; preekschpuffe stahw atwehrtâ, us trim puffedem irr almira fehta, atkal ar jaukahm figurehm isgrefnota; paschâ preekschâ us stuhri 2 karrawihri stahw, kreisâ puffed Friedrichs, Salkchu kurfirsts, sohbeni us augfchu zehlis, labbajâ puffed Philips, Gessu landgrafs, sohbeni us semmi greefs, laikam gan par sihmi, ka tas Ewangelijums gan meeru daudfina, bet ja waijaga, ta' preeksch wianna arri jazihkstahs lihds affinim, ka schee gohdasiristi toreis' darrijuschij. Us pakkastuhrehm weenâ puffed Johann Neuchlins stahw, gudrs wihrs, wiswairahk Gbreëru wallodâ mahzihst, kas Luttera laikds ar daudsi stipreem wahrdeem to muhsu tumfibu wilka zaur sohbeem, un ohtrâ puffed Philipp Melanctons, Luttera mihla-

kajs draugs, ko toreis fauza par wiffas Wahzsemmes mahzitaju, tik gudrs winfch bij un lehns sawâ garrâ, par ko Lutteres patz bij fazzijis: „es esmu ka rupju darbu darritajs, man japlehfsch semme un jazeht zelmi, tad nahk magisters Melanctons ar lehnu garru labbu fehlu eefehht eefschâ.“ Starp scheem tschetreem wihreem wehl us fehtas 3 figures irr uszeltas, kas meitas gihmi rahd, un sihme us 3 pilsehteem, kas preeksch Ewangelijuma tizzibas wiffuwairahk stahwejuschi, weens pilsehts Speiere, fur Luttera laudis pirmoreisi wiffi lohpa atfazzijahs pahwestam un runnaja pretti pret keisara Kahrta usmahlschanahm, ohtrâ pilsehts Augsburga, kas atdewa sawu tizzibas apleezinaschanas grahmata keisarim rohla, un treschajis pilsehts Magdeburga, kas 100 gaddu wehlaki par sawu Ewangelischi tizzibu tiffa aplehgereta no keisara karraspehka un breefmigi ispohstita. Schai meitai tas waigs irr leelas nofkumichanas pilns, tahda wianna tur fehsh raudadama, Luttera laudim to atgahdinaht, ko tehnu tehwi jau par sawu tizzibu iszeetuschij. Ap schim 7 leelahm figurehm tad ta fehta eet apfahrt, un iflatram almira stabbinam wirsgallâ sawa ziltsehme, (wappen) no 24 pilsehteem, kas stipri stahwejuschi par Luttera tizzibu, un wianna starpâ arri Nihgas sihme. Tas mums leels preeks, ka tur, scho leelu gohda darbu darridami, arri muhs peeminnejuschi, kas pat pirmâ laikâ, kad tas gaischuminsch swihda, to arri usnehmahm un gaischumâ gribbejahm buht. Kad nu paschâ tanni rindâ eet augfchâ, tad tur atkal us 3 pakahpeem uszelts tas leelajis peeminneschanas almira stahw, us tschetrahm kantehm, oppafschâ plattahks, augfchâ schaurahks, paschâ wirfû Luttera tehws, ar azzihm skattidams us augfchu, fur irr gaisma, ar weenu rohku Bihbeli turredams, un ohtru wiinnai wirfû likdams, it ka winfch buhtu gribbejis fazzihht: „schis irr tas zelsch; staigait us to!“ Appafsch wianna, fur fur tas almira nahk schaurahks, us 4 stuhreem atkal tschetri wihri irr likti fehdedami; tee bij kas ta falkoht Luttera darbam zellu fataisijuschij. Weens, Johann Gufs, Beemijâ Brahgas mahzitajs, kas 100 gaddus preeksch Luttera jau rahdija pahwesta leelu maldischanohs, un Kostniges pilsehtâ fadedsinahts, ka papreeksch fluddinadams ta fazzijis: „taggad juhs sohfi zepjat, no wianna pelneem nahks gulbis, to juhs atstahsit nezeptu.“ Tas wahrds „Gufs“ Beemijas wallodâ sihme „sohfi.“ Ohtrâ, Johann Wikel, kas pusohtrsimt gaddus preeksch Luttera laikeem Enlandè to paschu bij mahzijis, pahwestam prettirunnadams, un us to ween stahwedams, laj Bihbelè iflatras mellejohht Deewa zellu; kamehr schis dshwoja, kamehr wiinnam pahwests neko newarreja darriht, bet kad bij mirris, tad wehl 40 gaddus wehlahk wianna kaulus pawehleja israkt un fadedsinaht. Treschajis, Peter Baldus, baggats kaufmannis, kas jau 350 gaddus preeksch Luttera dshwojis Franzijâ, sawu mantu nabageem atdewis, no Bihbeles to pateefibu mahzija. Laudis wiinnam daudsi

*) Man rahdabs, ka tomehr labbahl warretiam teitt „tehls“, ne ka „figure.“ Bet kad jau gribbam nemt sweschas wallodas wahrdu, tad man tas wahrds „statuâ“ labbahl patifru ne ka „figure.“ „Statuâ“ irr weena lectâ, kas sawu nolikka us weetu, laj tur stahw. Latinu wahrdeem „stare“ un „statuere“ warrebuht ta patti safne, kas Latweefschu wahrdam „stahweht.“ G. B.

peekritta Schweizes fluffas eeleijās. Schee Baldenseri vehz' arri dauds irr wajjati par sawu tizzibu. Zetturtajš, Sawanarola, muhkiš Italijs, 14 gaddus pehz Luttera peedšimšchanas tiffa šadedšinahts par to, ka arri pahwestam pretti zehlees, un tahdā Deewa wahrdu karštā fluddinašchanā irr mahzijiš, ka gaudrihs dumpis ižehlahs no teem, kas winnam peekritta; preekš teefahm neganti tiffa mohzihts, un uggunšfabrtā uszelts, wehl to puššadeggufchu rohku pazehla tohs šwehtidams, kas winnu šahwa. Tee bij tee wihri, kas iškats tē kā preekš sawas tautas šahwedami, jau preekš Luttera to rihta farlanumu bij redšejufchi un rahdijufchi. Tee nu šehpat Wormšes jaukā peeminnaš bildē fehsch klahm tam wihram, kas to ugguni ušpuhta, pee ka šhee bij peenešufchi tahs ohgles, un kas sawu balš pazehliš, nu wairš nerunna, kamehr iſgahjuš ta šunga ſpehka lihds pat pašaulē galam. Uš pašchu to appaššchoju amini, kas ſmalſi pulerehts, uš wiſſahm 4 pušfehmu wehl irr eezirštā ſchetrāš bildēš, preekšpuššē Lutterš preekš keiſara ſahwedamēš, rohku uš galdu turredamēš, fur winna rakšitas grahmatas ſaliktaš, un iſſaukdamēš: „ſchē eš ſahwu, eš zittadi newarru, laj Deewš man palihds, Amen!“, paškātpuššē Lutterš Wartburgaš pilli Bibheli pahrtulkodamēš; weeneem ſahneem Lutterš tahs 95 mahzibaš peešidamēš pee Wittenbergāš baſnižāš durwihm, un ohtreem ſahneem winſch redšamēš, pirmoreiſ pee altara deewgaldneekus meelodamēš, ne ween ar maiſi, bet arri ar wihnu, ſo Katoli bij atrahwuſchi.

Ku eš jumš deewegan plaſcheem wahrdeem eſmu iſſtaſhijiš, ka hds ſchis peeminneſchanas aminiš tur irr Wormšes pilſehta, tik leelš, tik jaukš, tik dahrgš, ka gan aplam wiſſā pašaulē tahdu newar atraſt. Juhs warrat dohmaht, kahda preeziġa ſinna pehrn iſgahja uš wiſſahm mallu mallahm, laj nu nahkocht, Juni mehneſi buhſchoht atkrahm un eeſwehtiht to tehlu. Ku arri nahza un nahza, un neſinnaja nemaš, fur tad taš maſajš pilſehtiſch ſarubmehš wiſſuš ſawuš zeeminuš. Daudš augſti kungi un kehmini, daudš mahziti wihri, kaš baſnižāš un ſkohlāš mahza, daudš no ſwehtāš tizzibaš preeka ſaſilditaš ſirdiš no wiſſahm ſemju ſemmehm, tee tur wiſſi ſanahza; un kad eegahja pilſehta eekſchā, tad Wormſe kā bruchte kohſcha bij greſnota. Ar karrogeem un winpelehmu iſpuſchfota, ar trummetehtm un baſunehm, ar jauku Deewa meldinu puſſchanu, kaš atſkanneja no baſnižāš tohrneem, ta Wormſe ſweizinaja to jauku gohda deeninu, kaš winnai atſpihdejuſi. No muhſu ſemmitēš bij ſuhtiti Riſhgaš ſuperdente un weenš birgeru eltermāš, no muhſu baſnižāš teeſaš Jehkaba wezakaš mahzitaš, no ritteſchafteš weenš landrahta lungš; tapat arri no Jggauſemmes un Kurſemmes gohdawihri bij ſuhtiti, beſ teem daudš, kaš paſchi gahjuſchi. Jau pirmajā wakara wiſ-

ſaš baſnižāš turreja Deewa wahrduš; bet ohtrā, paſchā tanni ſwehtku deenā atkal leeli Deewa wahrdi; un weenā baſnižā wezajaš Pruhſchu kehniſch, kaš no wiſſeem tohp uſſkattihts par Ewangeliſtaš tizzibaš ſargu, arri bij atnahziš, un winnam lihds zitti leeli kungi un ſirſti. Kad Deewa wahrdi bij beigti, tad wiſſi no baſnižāš gahja uš to Luttera plazzi; bet bij ja-eeet wairahk par 2 ſtundahm, laj gan zekſch ihis, bet tik daudš bij to ſauſchu, tik maš bij ruhmeš tanniš pilſehta eelāš. Uš plazzi benki wiſſur bij kaiſiti, 3 waj 4 tahſchēš zitti uš zitteem, gohda krehſli likti preekſch kehniſa un zitteem ſirſteem; wiſſi juntu dakſtiai bij iſzelti, wiſſaš mallu mallinaš ar ne-iſſkaitamu ſauſchu pulkeem kā peebahſtaš. Ir uš plazzi wehl weenš wezē Wormſes mahzitaš ušrunnaja wiſſuš laudiš; tad uš reiſ kā weenā azzumieklī wiſſi deklī nokritta, kaš to peeminneſchanas amini apſegga. Kaš tur bijufchi klahm, tee ſtahta, ka it kā no weenas mutteš tuhktōſchi un atkal tuhktōſchi, no preeka kā pahrnehti uſſleeguſchi, to Deewa ſpehku ſlawedami, kaš tahdu darbu zaur zilweku rohlahm lizziš iſtaſiht. Ar leelgabbaleem turkrahm ſchahwuſchi, — bet to nemaš nau dſirdejuſchi, jo uš reiſ wiſſaš tahs daudš tuhktōſchaš balſiš uſſahluſchaš dſeedahm: „Deewš Kungš irr muhſu ſtipra pilš.“ Tad weenš no teem augſtakeem mahzitaš ſcho jauku peeminneſchanas amini atdewa Wormš pilſehta burmeiſterim, kaš patš, laj gan katoliš, pateikdamēš ſohlijahš, ka ſcho gohda darbu buhſchoht ſargahm un glabbahm kamehr zilweku behrni dſihwoſchoht Wormſes muhroš. Tad 30 jannaš meitinaš no pilſehta laudihm nahza pulkeš kaiſiht wiſſaplahm lihds pat augſtakam paſahpam; tad Pruhſchu kehniſch ižehlahs un tuwu pee-eeedamēš klahm mihligi runnaja ar zitteem, kamehr atkal uſſahja dſeedahm „Laj Deewu wiſſi lihds.“ Ko dohmajeet, mihlee Luttera laudiš, kahda ſchi muhſu dſeemina buhš ſkannejuſi no wairahk kā 50,000 balſihm ſſandinata?! — Paſchā karštā pušdeenas ſaulē tur iſſtahwejuſchēš daudš ſtundāš, lautini nu ſahluſchi ſchēirtees, zis par zittu arri tai iſalkuſchāi meeſai ſawu teeſu meelēdami, bet laj gan no ſwehtku kounmiſſijaš bij gahdati daudš galdi, ar ehdamāhm leetahm apkrahm, pa ſimteem jaſalka, tomehr peetruhka, un daſcham to leelu garrigu preeku, baudiſcham, bijis japahrteek ar to paſchu. Trihs deenas laudiš tur wehl ſaſtahwejuſchi Deewa luhdſoht un ſlawejohm un wiſſaš baſnižāš Deewa wahrdu fluddinaſcham ſlawefoteš, fur paſchi tee leelakee mahzitaš no mallu mallahm ſprediškus ſajziġa; arri wehl ohtrā deenā jankas kohru ſingēš turreja, no paſcheem leeleem mahziteem dſeedataš ſchēedatāš; tad iſſchēlrahš, un fur kateš uš ſawu puſſi atkal pahrnebiš un ſtahtiriš, ſo bij redſejiš, tur Luttera ſauſchu ſirdiš tappa pilditaš ar leelu preeku, tur to Deewa wihru Wahrſim Lutteru, to ſemneeka deblu peeminneſdami, kaš Deewa darbuš darrijiš, atkal jo leelaku tam Kungam gribbeja doht to gohdu, tur Lutteru laudihm no ſirdiš atkal gribbejaš ſſandinahm to dſeemini, ſo ir mehš nu gribbam dſeedahm: „Tam Deewa wahrdam nebuhš rimt, laj tralko kam tiht tralkoht, Deewš nelikš ſawu laiwu grimt, glahš to waj wahrdu ſalkoht? Amen!“ J. S.—g.

Latw. awiſchu apgahdataš: Gotthard Bierhuſſ.

No ſenſureš atwehleiht. Jelgawā, 23. Januāri 1869. Nr. 8.

Druckahmš pee J. B. Steffenhagen un dehla.